

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ
ΕΝΙΑΙΑΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μάθημα: ΛΟΓΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
Διάρκεια εξέτασης: ενενήντα λεπτά (90')

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΕΙΣ (3) ΣΕΛΙΔΕΣ.

Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα.

ΜΕΡΟΣ Α

(20 μονάδες)

A1. Καθένα από τα στοιχεία της στήλης Α αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της στήλης Β. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της **στήλης Α** και δίπλα από τον κάθε αριθμό το γράμμα της **στήλης Β** το οποίο αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Αριστοτέλης	α. «Κοινωνικό Συμβόλαιο»
2. Ντεκάρτ	β. «Πρωτοπόρος σε θέματα σκεπτόμενων μηχανών»
3. Ζαν Ζακ Ρουσό	γ. «Θεωρίας του ωφελιμισμού»
4. Τζέρεμι Μπένθαμ και Τζον Στιούαρτ Μιλ	δ. «Πρώτη Φιλοσοφία»
5. Άλαν Τιούρινγκ	ε. «Φάντασμα μέσα σε μία μηχανή»

(5 X 2 = 10 μονάδες)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη «σωστό» ή «λάθος».

α. Ενώ η μεταφυσική ασχολείται με το «τι είναι το ον», η γνωσιολογία ασχολείται με «τη γνώση μας για το ον».

β. Η πιο ακραία μορφή υλισμού, που συχνά ονομάζεται φυσικαλισμός, υποστηρίζει ότι κάθε νοητικό συμβάν ταυτίζεται απόλυτα με ένα φυσικό συμβάν, το οποίο οι φυσικές επιστήμες μπορούν να εντοπίσουν στον εγκέφαλό μας.

γ. Ο κλάδος της φιλοσοφίας που καλείται μεταφυσική πήρε το όνομά του από το έργο του Σωκράτη *Μετά τα Φυσικά*.

δ. Ο Καντ διακρίνει δύο μορφές βούλησης, την *καθαρή* και την *εμπειρική*.

ε. Η βασική διατύπωση της κατηγορικής προσταγής από τον Καντ ισχυρίζεται: *πράττε έτσι, ώστε η ρυθμιστική αρχή της βούλησής σου να μπορεί συγχρόνως να καταστεί καθολικός νόμος*.

(5 X 2 = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

(40 μονάδες)

Να δώσετε σύντομες απαντήσεις (έκταση: 70-110 λέξεις)

B1. Ποια είναι η θέση του Ντεκάρτ απέναντι στο πρόβλημα της σχέσης μεταξύ του νου και του σώματος; Εξηγήστε.

B2. Τι εννοούμε με τον όρο «κοινωνικό συμβόλαιο» στην ηθική και πολιτική φιλοσοφία; Εξηγήστε.

B3. Τι ισχυρίζεται η κοινωνική-ανθρωπολογική προσέγγιση σχετικά με την έννοια του πολιτισμού; Εξηγήστε.

B4. Γιατί πολλοί εκλαμβάνουν την ηθική φιλοσοφία ως ένα μάταιο εγχείρημα; Εξηγήστε.

(4 X 10 = 40 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(40 μονάδες)

Να δώσετε διευρυμένες απαντήσεις (έκταση: 250-300 λέξεις)

Γ1. Αφού μελετήσετε τα πιο κάτω παραθέματα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

«Η ιδέα της κλειστής κοινωνίας που εισήγαγε ο Πλάτων στηρίζεται, σε τελευταία ανάλυση, στη θεωρία του για τις ιδέες, στην πεποίθησή του ότι υπάρχει κάπου το βασίλειο των απόλυτων αληθειών και των ακατάλυτων αξιών και αρετών, στο οποίο μετέχει μόνο μια κατηγορία ανθρώπων - οι φιλόσοφοι - οι οποίοι, επειδή ξέρουν ποιο είναι το αληθινό και το καλό, έχουν το αναφαίρετο δικαίωμα να καθορίσουν τον τελικό στόχο της πολιτείας προς τον οποίο οφείλουν, πάση θυσία, να ευθυγραμμιστούν όλα, ανεξαιρέτως, τα μέλη της».

(Πελεgrίνης, Θ., *Οι πέντε εποχές της Φιλοσοφίας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2009, σ. 73)

Ερώτημα: (α) Να εξηγήσετε πώς συνδέεται η ιδανική πολιτεία του Πλάτωνα (οι κυβερνήτες – φιλόσοφοι – άρχοντες) με τη θεωρία του για τις ιδέες; (β) Συμφωνείτε με το μοντέλο διακυβέρνησης του Πλάτωνα; Εξηγήστε.

Γ2. Αφού μελετήσετε το πιο κάτω παράθεμα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

«[...] ο άνθρωπος χρειάζεται εντολές, κατηγορικές προσαγές, που τον καλούν στο καθήκον της ύπαρξης, οι οποίες του επιβάλλουν πώς πρέπει να ενεργεί. Αυτές οι εντολές δεν πρέπει να παίρνουν τη μορφή υποθετικών προσαγών (εάν κάνεις αυτό θα έχεις κάποιο συγκεκριμένο όφελος, αλλά τη μορφή κατηγορικών προσαγών που επιβάλλουν μόνο τις πράξεις που συνάδουν με τη λογική». (διασκευή)

(Eco, U., and Fedriga, R., *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, Τόμος Ε', Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, σ. 254 – 255)

Ερώτημα: (α) Σε ποιον φιλόσοφο σας παραπέμπει το παραπάνω παράθεμα και πώς ορίζει ο ίδιος τον όρο «κατηγορική προσαγή»; Εξηγήστε. (β) Πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την πρόταση «πράττω ηθικά»; Εξηγήστε.

(2 X 20 = 40 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ